

PESCO – stálá strukturovaná spolupráce

Smluvní zakotvení, principy, závazky a historický vývoj

Obsah:

ÚVOD	3
1. SMLUVNÍ ZAKOTVENÍ STÁLÉ STRUKTUROVANÉ SPOLUPRÁCE	4
2. NOTIFIKACE PESCO – PRINCIPY A ZÁVAZKY.....	5
PRINCIPY PESCO	6
ZÁVAZKY PESCO PRO ČLENSKÉ STÁTY..	6
PRINCIPY ŘÍZENÍ.....	7
3. VÝVOJ SPOUŠTĚNÍ PESCO	7
FAKTORY PODPORY SPOLEČNÉ OBRANY	7
VÝVOJ JEDNÁNÍ O PESCO (ČERVEN 2016–LISTOPAD 2017).....	9

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: VYBRANÁ TÉMATA
Název: PESCO – stálá strukturovaná spolupráce	Typ edice: online, ISSN 2533-414X
Autoři: Kuta, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3
Číslo: Vybraná témata č. 09/2017	První vydání edice: leden 2005
Datum: Prosinec 2017	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
PESCO; stálá strukturovaná spolupráce; společná; obrana; EU; SZBP; SBOP; podpora; vývoj; principy; závazky; zakotvení	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Vybrané téma se věnuje stálé strukturované spolupráci (PESCO), součásti společné bezpečnostní a obranné politiky EU. PESCO představuje dobrovolné vytvoření užší skupiny členských států, které se zavazují k plnění náročnějších závazků v oblasti obrany. Cílem spolupráce PESCO je posílit obranné kapacity členských států a EU jako celku. Vedle toho napomůže k naplnění ambicí EU na globální úrovni. Práce se věnuje třem oblastem 1) právně-institucionálnímu zakotvení spolupráce v smluvním rámci současné EU, 2) principům PESCO, závazkům a principům řízení a 3) historickému vývoji jednání o spolupráci v posledním roce.

Obsah

ÚVOD.....	3
1. SMLUVNÍ ZAKOTVENÍ STÁLÉ STRUKTUROVANÉ SPOLUPRÁCE.....	4
2. NOTIFIKACE PESCO – PRINCIPY A ZÁVAZKY.....	5
PRINCIPY PESCO	6
ZÁVAZKY PESCO PRO ČLENSKÉ STÁTY	6
PRINCIPY ŘÍZENÍ.....	7
3. VÝVOJ SPOUŠTĚNÍ PESCO.....	7
FAKTORY PODPORY SPOLEČNÉ OBRANY.....	7
VÝVOJ JEDNÁNÍ O PESCO (ČERVEN 2016–LISTOPAD 2017)	9

Úvod

Dne 13. listopadu 2017 podaly některé členské státy EU notifikaci EK a vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku o spuštění stálé strukturované spolupráce. Do závěrečné fáze se tak dostalo spuštění nového formátu spolupráce členských států EU v oblasti obrany. K zahájení stálé strukturované spolupráce je nutný ještě souhlas Rady pro zahraniční věci (Foreign Affairs Council, FAC). Tento krok se očekává v prosinci letošního roku po zasedání Evropské rady.

Ačkoli se jedná o nový formát spolupráce v rámci EU v oblasti obrany, primární legislativa Smlouva o Evropské unii (SEU) ho předpokládá již od svého přijetí. Zatím však nedošlo ke spuštění a naplnění příslušných ustanovení v praxi. I proto spuštění této spolupráce provází mnoho nejasností. Zatímco obsah byl až do zveřejnění notifikace méně jasný, Smlouva o Evropské unii definovala formu spolupráce. Ta i přes zarámování spolupráce do struktury primární legislativy (a tedy struktury EU) zůstává do značné míry plně v kompetenci členských států a zapojení unijních institucí do rozhodovacího procesu je spíše formálního charakteru. Stálá strukturovaná spolupráce je i kvůli povaze obrany jako znaku státní suverenity spoluprací mezivládního charakteru.

Tento materiál se skládá ze tří kapitol. První kapitola se věnuje smluvnímu zakotvení stálé strukturované spolupráce v současné EU, které poskytuje náhled na formu, méně však na obsah spolupráce. Druhá oblast se věnuje představené notifikaci, která obsahuje již konkrétní obrysy obsahu spolupráce, především v podobě závazků, které se členské zúčastněné státy rozhodly plnit. Třetí oblast zachycuje vývoj spuštění stálé strukturované spolupráce v posledních dvou letech. Právě pohled na vývoj může naznačit, o jak složitý a neurčitý proces se jednalo a stále jedná.¹ Zároveň na základě vývoje je možné usoudit, jaká očekávání instituce EU a členské státy do stálé strukturované spolupráce vkládají a co si od spolupráce slibují.

¹ Třetí kapitola vychází z Přehledů SZBP EU publikovaných měsíčně Parlamentním institutem. Viz blíže Přehled SZBP EU. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

1. Smluvní zakotvení stálé strukturované spolupráce

Stálá strukturovaná spolupráce (*permanent structured cooperation*, PESCO) představuje jednu součást společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) EU. Smluvní zakotvení do širšího rámce SBOP se nachází v člancích 42 odstavec 6 a 46 hlavy V kapitoly 2 oddílu 2 Smlouvy o Evropské unii (SEU). Článek 42 odstavec 6 zakotvuje stálou strukturovanou spolupráci a podrobnější ustanovení jsou obsažena v článku 46 SEU (založení, rozhodování, zapojení členských států, vyloučení zúčastněných členských států, ukončení účasti členského státu na stálé strukturované spolupráce).

Článek 42 odstavec 6 SEU

„6. Členské státy, jejichž vojenské schopnosti splňují vyšší kritéria a které přijaly v této oblasti přísnější závazky s ohledem na vedení těch nejnáročnějších misí, naváží v rámci Unie stálou strukturovanou spolupráci. Tato spolupráce se řídí článkem 46. Nedotýká se článku 43.“

Článek 46 SEU

„1. Členské státy, které si přejí účastnit se stálé strukturované spolupráce uvedené v čl. 42 odst. 6, splňují kritéria a přijímají závazky týkající se vojenských schopností stanovené v Protokolu o stálé strukturované spolupráci, oznámí svůj záměr Radě a vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

2. Do tří měsíců od oznámení podle odstavce 1 přijme Rada rozhodnutí o zřízení stálé strukturované spolupráce a stanoví seznam zúčastněných členských států. Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou po konzultaci s vysokým představitelem.

3. Každý členský stát, který si v pozdějším stadiu přeje účastnit se stálé strukturované spolupráce, oznámí svůj záměr Radě a vysokému představiteli. Rada přijme rozhodnutí, kterým potvrdí účast dotyčného členského státu, který splňuje kritéria

a přijímá závazky stanovené v člancích 1 a 2 Protokolu o stálé strukturované spolupráci. Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou po konzultaci s vysokým představitelem. Na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující zúčastněné členské státy.

Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie.

4. Pokud zúčastněný členský stát již nesplňuje kritéria nebo není již schopen dostát závazkům stanoveným v člancích 1 a 2 Protokolu o stálé strukturované spolupráci, může Rada přijmout rozhodnutí o pozastavení účasti tohoto členského státu.

Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou. Na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující zúčastněné členské státy, s výjimkou dotyčného členského státu.

Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3 písm. a) Smlouvy o fungování Evropské unie.

5. Pokud si zúčastněný členský stát přeje odstoupit ze stálé strukturované spolupráce, oznámí své rozhodnutí Radě, která vezme na vědomí, že dotyčný členský stát ukončil svou účast.

6. Rozhodnutí a doporučení Rady v rámci stálé strukturované spolupráce jiná než uvedená v odstavcích 2 až 5 se přijímají jednomyslně. Pro účely tohoto odstavce je k jednomyslnosti třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států.“

Smlouvy dále poskytují právní rámec v podobě *Protokolu o stálé strukturované spolupráci stanovené článkem 42 Smlouvy o Evropské unii*, který dále spolupráci zpřesňuje.

Členství ve stálé strukturované spolupráci je otevřeno všem členským státům. Ty státy, které se rozhodly zapojit, mají povinnost rozvíjet své vnitrostátní obranné kapacity a případně se účastnit mnohonárodnostních sil. Protokol dále stanovuje závazky, které státy musejí splnit:

- Poskytovat schopnosti na vnitrostátní úrovni či v mnohonárodnostních silách;
- Zajistit funkčnost bojových jednotek (taktických bojových seskupení) s možností jejich nasazení na plánované mise, včetně dopravy a logistiky, které budou v termínu do 30 dnů od rozhodnutí schopné provádět mise dle příslušného článku SEU.

Již uvedený protokol stanovuje, že spolupracující členské státy si vytyčují cíle investičních výdajů na obranné vybavení, pravidelně je přezkoumávají a kontrolují jejich plnění. Součástí spolupráce

je dle protokolu také sladění obranných zařízení, harmonizace identifikace vojenských potřeb, sdružování a specializace obranných prostředků a podpora schopnosti a výcviku a logistiky. Dále se členské státy mají snažit o posílení disponibility, interoperability, flexibility a schopnosti nasazení svých sil a přezkoumat případně své vnitrostátní rozhodovací postupy. V rámci mnohonárodnostního přístupu spolupracují na nápravě nedostatků v oblasti obranné politiky. Stěžejní roli při posuzování a stanovování nových vyzbrojovacích cílů hraje Evropská obranná agentura (*European Defence Agency, EDA*).

Protokol stanovoval závazky, které musely členské státy přijmout po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost do roku 2010. Dle komentáře k Lisabonské smlouvě se tak očekávalo, že ke spuštění stálé strukturované spolupráce dojde okamžitě. Tomu předcházela plán francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho na spuštění strukturované spolupráce šesti zemí – Francie, Itálie, Německo, Španělska, Polska a Spojeného království.

Dosažení pokroku v oblasti stálé strukturované spolupráce bylo v letošním roce na základě požadavků členských států posvěceno Radou pro zahraniční věci dvakrát (6. března a 18. května). Stálá strukturovaná spolupráce by měla dále prohlubovat a rozvíjet spolupráci vybraných členských států v oblasti obranné politiky. Jakékoli nově nabyté prostředky, které vzejdou ze stálé strukturované spolupráce, budou ve vlastnictví členských států, které s nimi budou moct dle libosti nakládat (například použitím k plnění závazků v OSN a NATO). Závěry Rady z 18. května letošního roku zdůrazňují podíl stálé strukturované spolupráce na posilování obranných schopností členských států a přispění k celkovému dosažení stanovených strategických cílů EU. Parametry spolupráce společně se závazky by měly být členskými státy stanoveny v souladu s Protokolem o stálé strukturované spolupráci.

Stálá strukturovaná spolupráce bude mít dvoustupňové řízení. V prvním stupni rozhoduje Rada (plně v souladu s příslušnými články SEU); o konkrétních projektech a iniciativách rozhodují pouze zapojené členské státy. V následujícím období by měly být promyšleny odpovídající postupy rozhodování a dohledu, aby byla zajištěna transparence a zároveň umožněno členství všem státům, které projeví zájem a vůli plnit přísnější podmínky a závazky. Konkrétní projekty a závazky jsou předmětem následné diskuze. EDA a ESVČ budou plnit roli podpůrných institucí. EK zajistí soulad činností v rámci stálé strukturované spolupráce s náplní činností dle Evropského obranného akčního plánu.

2. Notifikace PESCO – principy a závazky

Dne 13. listopadu oznámilo 23 členských států² EK a vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku úmysl účastnit se PESCO (tzv. notifikace) a vyzvaly Radu, aby PESCO formálně v souladu s platnými ustanoveními Smlouvy o Evropské unii spustila.³

² Jedná se o tyto členské státy: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Španělsko, Švédsko. Další státy mohou přistoupit v dalším období.

Za poznámku stojí, že se neúčastní ty členské státy EU, které deklarují svou neutralitu, tedy Finsko, Irsko a Rakousko. Rovněž se neúčastní Dánsko, které se podle článku 5 Protokolu o postavení Dánska neúčastní těch rozhodnutí a činností Unie, která mají vliv na obranu.

Posledním státem, který se neúčastní, je Malta.

³ Defence cooperation: 23 member states sign joint notification on the Permanent Structured Cooperation (PESCO). Consilium.europa.eu [online], 13/11/2017 [cit. 2017-11-23]. Dostupné z:

<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/11/13/defence-cooperation-23-member-states-sign-joint-notification-on-pesco/>.

Vlastní notifikace sestává z více částí.⁴ Notifikaci uvozuje preambule, v níž členské státy zdůvodňují nutnost spolupráce PESCO a její význam pro posilování obranných kapacit členských států a EU jako celku, dále odkazují na dřívější závěry unijních institucí (především závěry Rady). Následující části věnují se 1) principům PESCO, 2) závazkům a 3) principům řízení.

Principy PESCO

První část notifikace se věnuje principům spolupráce. PESCO představuje dobrovolnou a zahrnující spolupráci členských států pro zvýšení obranných schopností jednotlivých států i unie jako celku. PESCO je důležitý nástroj budování společné obrany prostřednictvím soudržnosti, koordinace a spolupráce členských států a zajištění její kontinuity. V případě spuštění společné obrany Radou má PESCO sloužit jako její základ. Institucionální zakotvení spolupráce v rámci struktury EU zajišťuje také zakotvení závazků, které tak nejsou pouze dvoustrannými dohodami mezi členskými státy, ale rovněž představují součást smluvní a závazkové struktury EU. Ačkoli se jedná primárně o spolupráci členských států, instituce EU (Rada, vysoká představitelka, EDA, ESVČ) mají v rámci PESCO svou podpůrnou roli. Spolupráce je zaměřena na dosahování konkrétních výsledků, které navíc musejí respektovat závazky a ambice, které EU stanovuje ve svých strategických dokumentech. Zúčastněné členské státy nikterak neztrácejí svou suverenitu podílem na PESCO. Důležitý je také symbolický význam PESCO pro občany zúčastněných členských států.

Závazky PESCO pro členské státy

Druhá část notifikace se věnuje stanovení konkrétních závazků, kterými se členské státy chtějí řídit, rozdělenými do pěti oblastí. Těchto pět oblastí vychází ze znění článku 2 *Protokolu o stálé strukturované spolupráci stanovené článkem 42 Smlouvy o Evropské unii*, který je součástí SEU.

- Financování oblasti obrany, společný výzkum a vývoj obranných technologií, investice do výzkumu a rozvoj schopností jsou součástí první kategorie. V této kategorii jsou obsaženy požadavky na zvyšování výdajů na obranu, z nichž alespoň 20 % musí směřovat na investice do obranného vybavení na základě dřívějšího zjištění prostřednictvím koordinované roční revize obrany (*coordinated annual review on defence, CARD*)⁵ a alespoň 2 % musejí být vyčleněny na výzkum a vývoj. Tato činnost také předpokládá navýšování společných projektů pro zvyšování kapacit a technologické vyspělosti, k čemuž má sloužit rovněž i Evropský obranný fond. Plnění těchto závazků má posuzovat zasedání Rady.
- Členské státy, které se spolupráce budou účastnit, se rovněž zavazují, že budou spolupracovat při posuzování obranných kapacit (prostřednictvím procedury CARD) a na základě zjištění podporovat specializaci ozbrojených sil a sladovat jejich vybavování. Členské státy se rovněž přihlásily ke spolupráci v oblasti kybernetické bezpečnosti a sdílení informací.
- Třetí kategorií závazků jsou závazky členských států poskytovat svoje ozbrojené složky k dosažení společných cílů (stanovených na úrovni EU; jednotky rychlého nasazení pro použití v rámci Evropské bojové skupiny a vojenských výkonných a výcvikových misí SBOP). Závazky také upravují, že členské státy mají poskytovat svoje jednotky pro Evropskou bojovou skupinu s výhledem až na čtyři roky. Tyto jednotky mají být také poskytnuty pro společná cvičení v rámci ustanovených

⁴ Notification On Permanent Structured Cooperation (PESCO) To The Council And To The High Representative Of The Union For Foreign Affairs And Security Policy. Consilium.europa.eu [online] [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/media/31511/171113-pesco-notification.pdf>.

⁵ Procedura CARD byla pod vedením vysoké představitelky a ESVČ spuštěna v pilotní verzi na podzim roku 2017 s cílem přispět k identifikaci nedostatků v obranných kapacitách jednotlivých států. Procedura na unijní úrovni má vést k posuzování, sladování a vytváření národních obranných strategií a jejich naplňování za účelem identifikace potřeb jednotlivých členských států i celku, využití úspor z rozsahu při pořizování technologií a vybavení. První zpráva z revize je očekávána na začátku příštího roku.

K tomu viz Přehled SZBP EU 10/2017, s. 16. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=138330>.

Bližší k proceduře CARD viz The CARD on the EU defence table. Europa.eu [online], April 2017 [cit. 2017-11-06]. Dostupné z: <https://europa.eu/globalstrategy/en/file/766/download?token=Tgenu1Fh>.

bojových skupin v pohotovostním a záložním režimu. Členské státy se dále zavazují zjednodušit a sjednotit přesun vojenských jednotek přes hranice jednotlivých členských států. Z důvodu zajištění interoperability má dojít ke standardizaci a sjednocení požadavků a technických parametrů pro jednotky používané v rámci Evropské bojové skupiny a odpovídajících jednotek na úrovni Severoatlantické aliance (NATO). Členské státy dále souhlasí s poskytnutím svých ozbrojených sil k naplnění vnějších cílů EU prostřednictvím misí SBOP a dalších existujících nástrojů (například četnictvo). Dále členské státy vyřeší společné financování operací a misí SBOP.

- Čtvrtou kategorií jsou závazky zúčastněných členských států snažit se odstraňovat nedostatky, které byly identifikovány prostřednictvím procedury CARD a dalšího posuzování. Členské státy se rovněž zaměří na budování strategických kapacit svých ozbrojených sil v souladu s identifikovanými cíli.
- Pátou oblastí je institucionální zakotvení a vymezení rolí pro EDA ve zvyšování obranných kapacit jednotlivých zúčastněných členských států, dále potom výzva po vytvoření odpovídajícího právního rámce pro další podporu evropského obranného průmyslu. Všechny programy v rámci stále strukturované spolupráce mají zároveň rozvíjet evropský obranný průmysl.

Principy řízení

Třetí část notifikace stanovuje principy řízení stále strukturované spolupráce:

- Stálá strukturovaná spolupráce je spoluprací mezi členskými státy. Instituce EU jsou podpůrnými institucemi. Vysoká představitelka zajišťuje roční posouzení vývoje, instituce ESVČ jsou nápomocny pro koordinaci činnosti PESCO a ostatních činností EU v rámci SBOP.
- Řízení a rozhodování v rámci PESCO je dvouúrovňové. Rada pro zahraniční věci ve formátu společně s ministry obrany se může věnovat otázkám PESCO. Radě je vyhrazeno právo přijmout dalšího člena do spolupráce, přijmout nové projekty spolupráce, posoudit vývoj úsilí a úspěchů v jednotlivých projektech. Rozhodují ty členské státy, které se spolupráce účastní. Přípravných jednání institucí v rámci Rady (Politický a bezpečnostní výbor, Vojenský výbor) se účastní ve formátu zúčastněných členských států PESCO.
- Dohled nad vývojem a hodnocení PESCO vykonává vysoká představitelka na základě spolupráce s ESVČ, EDA a vojenským štábem EU. Koordinaci, sdružování a řízení projektů bude spočívat v sekretariátu PESCO.
- Nečlenské státy EU mohou být přizvány za účelem posílení PESCO a cílů SBOP. Zároveň s tím nečlenské státy nezískají rozhodovací pravomoci. Účast nečlenského státu potvrzuje Rada.
- Rada schvaluje předložené projekty společně se seznamem zúčastněných členských států. Ty potom zodpovídají za provádění projektu a zřizují řídicí struktury pro konkrétní projekty.
- Zúčastněné členské státy zodpovídají za fázování jednotlivých projektů a přijímání a dodržování závazků (první fáze 2018–2021, druhá fáze 2021–2025).
- Zúčastněné členské státy si na národní úrovni přijímají národní implementační plány, které musejí být veřejné a dostupné i pro ostatní státy. Na základě zhodnocení národních implementačních plánů a vývoje předkládá jednou ročně vysoká představitelka Radě zprávu o vývoji PESCO.

3. Vývoj spouštění PESCO

Faktory podpory společné obrany

Od roku 2016 vzrostla ze strany politické reprezentace jednotlivých členských států podpora další integrace EU, především v oblasti společné obrany a bezpečnosti. Za tímto vzrůstem stojí více faktorů. Prvním z nich je dlouhotrvající podpora společné obranné a bezpečnostní politiky mezi členskými státy EU. Tabulka 1 zobrazuje data z výběrového dotazníkového šetření veřejného mínění EK (Eurobarometr) ke společné obraně a bezpečnosti v letech 2010–2017. Data v tabulce 1 ukazují téměř dvou třetinovou podporu této společné politiky. Zároveň je vhodné uvést, že se jedná o druhou nejvíce podporovanou politiku EU hned po volném pohybu občanů členských států EU za účelem života, práce, studia a podnikání.

Tabulka 1 Podpora společné obraně EU v letech 2010–2017

Rok	Pro	Proti	Nevím
2017 (Eurobarometer 87)	75	18	7
2016 podzim (Eurobarometer 86)	75	19	6
2016 jaro (Eurobarometer 85)	74	19	7
2015 podzim (Eurobarometer 84)	72	20	8
2015 jako (Eurobarometer 83)	74	18	8
2014 podzim (Eurobarometer 82)	76	16	8
2014 jaro (Eurobarometer 81)	72	18	10
2013 podzim (Eurobarometer 80)	73	19	8
2013 jaro (Eurobarometer 79)	74	19	7
2012 podzim (Eurobarometer 78)	73	20	7
2012 jaro (Eurobarometer 77)	71	20	9
2011 podzim (Eurobarometer 76)	74	18	8
2011 jaro (Eurobarometer 75)	75	17	8
2010 podzim (Eurobarometer 74)	75	17	8

Zdroj: Vlastní zpracování na základě jednotlivých vydání Standard Eurobarometer 74–87⁶

Druhým impulsem, či snad zdrojem, je dlouhodobá podpora obyvatel členských států posilování obranné a bezpečnostní spolupráce. Podle výběrového dotazníkového šetření EK (Eurobarometr) se zaměřením na postoje občanů všech 28 členských států k budoucnosti evropské obrany a bezpečnosti provedeném v dubnu 2017 se 75 % dotazovaných respondentů vyjádřilo pro společnou obrannou a bezpečnostní politiku mezi členskými státy EU a 55 % respondentů pro vytvoření armády EU.

K provedení šetření je vhodné uvést několik poznámek. Podpora společných zahraničně-politických a obranně-bezpečnostních aktivit EU⁷ je prostřednictvím Eurobarometru sledována od roku 2004. Data ukazují vyšší podporu blíže nespecifikované společné obranné a bezpečnostní politiky. Ve sledovaném období se podpora společné obranné a bezpečnostní politiky pohybovala

⁶ Jednotlivé zprávy dostupné z Public Opinion. EC.europa.eu [online] [cit. 2017-12-05]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/1423>.

⁷ Ačkoli ani jedna z politik není blíže specifikovaná, na úrovni SEU jsou tyto politiky označeny jako SZBP a její integrální součástí společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP).

Vlastní text šetření používá společná obranná a bezpečnostní politika (common defence and security policy), nikoli SBOP, tedy oficiální název politiky dle SEU. Stejně tak se v šetření uvádí společná zahraniční politika (common foreign policy), nikoli SZBP.

vždy mezi 70 a 80 % respondentů. Podpora společné zahraniční politiky se pohybovala mezi 60 a 70 % respondentů. U obou politik je ale zřejmé, že v současnosti výrazně narůstá počet respondentů, kteří s oběma politikami nesouhlasí a jsou proti jejich společnému provádění. Jedná se o 20 % respondentů v případě společné obranné a bezpečnostní politiky a 28 % v případě společné zahraniční politiky.⁸

Druhým faktorem, který přispěl k posilování SBOP, byla vzrůst vnímaných hrozeb v bezprostředním okolí EU. Nestabilita v bezprostředním okolí EU, vnímaný migrační tlak na evropské země spojený s neschopností a neochotou některých členských států zajistit kontrolu vnější hranice Schengenského prostoru, přispěly k dalšímu požadavku na budování společné obranné unie.

Posledním faktorem, který stál za snahou posílit společnou obranu, bylo hlasování ve Spojeném království o vystoupení z EU. Instrukce EU na to reagovaly vydáním bílé knihy, která jako jednu z možností dalšího prohlubování integrace označily právě posilování společné obrany a vytvoření evropské obranné unie.

Vývoj jednání o PESCO (červen 2016–listopad 2017)

Stěžejní dokument, v němž EU potvrdila svou ambici hrát výraznější globální roli na poli zahraničně-politickém, tak i bezpečnostně-obranném, představuje v červnu 2016 představená Globální strategie EU (EUGS) pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP).

2016 září	Na neformálním zasedání ministrů obrany členských států EU a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku zástupci členských států uvítali představení EUGS a zdůraznili, že k rozvoji společné obranné politiky je možné využít již existující nástroje, které jsou dány současnými smlouvami (například PESCO). ⁹
2017 březen	Na zasedání Rady pro zahraniční věci (<i>Foreign Affairs Council, FAC</i>) i společně s ministry obrany vyslovili zástupci členských států souhlas s pokračováním revize PESCO s ohledem na možné využití této spolupráce pro rozvoj společné evropské obrany. Již při tomto zasedání ministři zdůraznili, že se jedná o spolupráci členských států, které se k ní samy uchýlí, k níž má být ze strany institucí EU (především EDA a ESVČ) poskytnuta koordinační asistence. ¹⁰
2017 duben	K diskuzi a hodnocení revize PESCO se ministři obrany dostali také na neformálním zasedání FAC na konci dubna. V souvislosti s revizí PESCO vysoká představitelka uvedla, že ministři o budoucí podobě spolupráce jednájí bez ohledu na politické rozhodnutí jednotlivých vlád, zda se jí budou účastnit. ¹¹
2017 květen	Předchozí poznámky z neformálního zasedání ministrů obrany potvrdila Rada na květnovém zasedání přijetím závěrů k obraně a bezpečnosti. ¹² Rada uvítala pokračující revizi PESCO a stanovila několik základních principů pro budoucí spolupráci: <ul style="list-style-type: none"> – Účast je otevřená pro všechny členské státy ochotné splňovat přísnější kritéria a rovněž se podílet dalším dohodnutým opatřením;

⁸ European Commission: Designing Europe's future: Security and Defence: Report.

⁹ Přehled SZBP EU 9/2016, s. 11. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=107819>.

¹⁰ Přehled SZBP EU 3/2017, s. 17–18. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

¹¹ Přehled SZBP EU 4/2017, s. 12. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109771>.

¹² Přehled SZBP EU 5/2017, s. 13–15. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=117319>.

	<ul style="list-style-type: none"> – Členské státy mají budovat v rámci spolupráce svoje kapacity, které mají mít možnost použít i při výkonu svých dalších závazků (nasazení vojenských sil při operacích OSN i NATO); – Příspěvek PESCO k celkovému posílení obranných kapacit EU jako celku a jednotlivých členských států a k naplňování unijních ambicí stanovených EUGS na globální úrovni; – Dvoustupňové řízení spolupráce (úroveň Rady a zúčastněných členských států); – Podpora spolupráce zúčastněných členských států ze strany institucí EU (EDA, ESVČ).
2017 červen	Evropská rada přijala k probíhající revizi PESCO závěry v druhé polovině června. Vyslovila souhlas s probíhající revizí a především se spuštěním této spolupráce. Konkrétní obrysy spolupráce měly představit členské státy ve lhůtě tří měsíců. ¹³
2017 říjen	Evropská rada se k PESCO vyjádřila dále ve svých závěrech k obraně v říjnu. Uvítala činnost členských států při sestavování seznamu jednotlivých projektů, které by mohly sloužit jako základ spolupráce, a rovněž systému řízení spolupráce. Jednotlivé projekty v kontextu pozdější notifikace představují konkrétní závazky, k jejichž plnění se účastníci se členské státy zavážou. Evropská rada rovněž vyzvala k notifikaci v co možná nejdřívějším termínu za účelem oficiálního spuštění spolupráce ještě před koncem roku. ¹⁴

Zdroje a literatura

Defence cooperation: 23 member states sign joint notification on the Permanent Structured Cooperation (PESCO). Consilium.europa.eu [online], 13/11/2017 [cit. 2017-11-23]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/11/13/defence-cooperation-23-member-states-sign-joint-notification-on-pesco/>.

EUROPEAN COMMISSION. Designing Europe's future: Security and Defence: Report. European Union, 2017, 26 s. Special Eurobarometer 461: Wave EB87.2: Wave EB87.2. Dostupné také z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/78778>.

Notification On Permanent Structured Cooperation (PESCO) To The Council And To The High Representative Of The Union For Foreign Affairs And Security Policy. Consilium.europa.eu [online] [cit. 2017-11-22]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/media/31511/171113-pesco-notification.pdf>.

Přehled Parlamentního institutu SZBP EU (citováno v textu)

Public Opinion. EC.europa.eu [online] [cit. 2017-12-05]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/1423>.

The CARD on the EU defence table. Europa.eu [online], April 2017 [cit. 2017-11-06]. Dostupné z: <https://europa.eu/globalstrategy/en/file/766/download?token=Tqenu1Fh>.

¹³ Přehled SZBP EU 6/2017, s. 18–19. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=117671>.

¹⁴ Přehled SZBP EU 10/2017, s. 16. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=138330>.